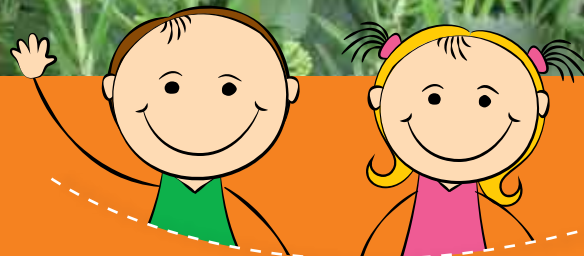

DANE KATALINIČ

ZELIŠČARSKI VRTNARSKI DNEVNIK

Ekošola

JANUAR 2013

FISKARS®

www.unicommerce.si

VSEBINA

UVOD

Uvod	3
Navodilo za uporabo	4
Zapis podatkov	5
Januar	6
Februar	7
Marec	8
April	9
Maj	10
Junij	11
Julij	12
Avgust	13
September	14
Oktober	15
November	16
December	17
O Finski	18
Vrtno orodje Fiskars	20
Obdelovanje vrta	24
Unicommerce	26
Seznam najpogostejših zelišč	27

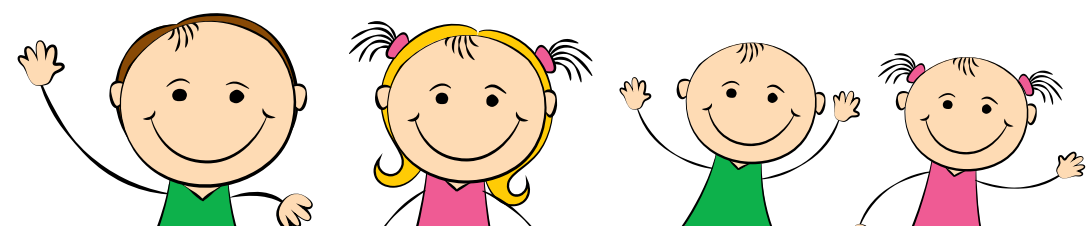
Spoštovani starši, vzgojitelji in učitelji!

V obdobju odraščanja so otroci najbolj zvesti spremljevalci slehernega koraka staršev in vzgojiteljev. Posebej ta zvestoba zaživi, če je lahko skupaj s starši, vzgojitelji, skratka z nami odraslimi kot aktiven soudeleženec aktivnosti na vrtu.

Otrok pri tem opazuje odrasle, jih posnema in sprašuje. V takšnem okolju otrok doživlja nova doživetja in spoznanja. To so temeljni trenutki, ko narava – vrt dobi globlji in trajnostni pomen za otroka in njegovo razvijajoče se življenje. V tem primeru gre za vzgojni proces, ki je povezan z vzgledom in dejanji odraslih (staršev, vzgojiteljev) skozi vrtna opravila.

Dejavnost otroka na zeliščnem vrtu omogoča otroku čustveno doživljanje narave skozi fazne aktivnosti, kot so: skrb, negovanje, pobiranje plodov, semen in listov zelišč. Aktivnosti v zeliščnem vrtu omogočajo privzgajanje odnosa do vsega, kar otroka obdaja, a ta temelji na ozaveščenosti in znanju o pomenu zelišč za zdravje in zdrav življenjski slog. Zeliščni vrt je učilnica, ki vpliva na otroka, na njegov razvoj in odnos do narave – okolja.

Dane Katalinič

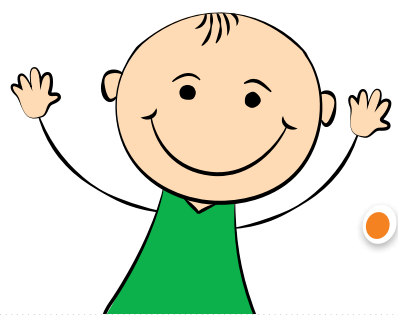

DANE KATALINIČ ZELIŠČARSKI VRTNARSKI DNEVNIK

Besedilo in fotografije na straneh 1-17 in 27: Dane Katalinič // Ostale fotografije: arhiv Fiskars in Viking
Ostala besedila: Miša Hrovat // Jezikovni pregled: Grega Rihtar // Oblikovanje in prelom: Denis C. Kebler
Tisk: Tiskarna SET, Vevče // Naklada: 3.000 izvodov

Založnik in izdajatelj: Unicommerce, d. o. o., Logatec, 2013

FISKARS®

Za vsako
bolezen rožica
raste!

DELO IN IGRA OTROŠKI ZELIŠČNI VRT

NAVODILA ZA UPORABO

1. Zeliščarski vrtnarski dnevnik je namenjen predšolskim otrokom in učencem. Dnevnik pomagajo voditi starši, vzgojitelji in učitelji.
2. V dnevnik se vpišejo imena sodelujočih.
3. Dnevnik se vodi mesečno, in sicer tako, da se vpišejo zahtevani podatki iz razpredelnice za vsak mesec posebej.
4. Vpis podatkov vsebuje evidentiranje opravljenih opravil, in to tako, da v razpredelnici med navedenimi opravili ustrezno **opravljeno opravilo označite z X in neopravljeno opravilo s črtico.**
5. V označen prostor v dnevniku nalepite oziroma vnesite fotografijo, ki dovolj argumentirano potrjuje zabeležene aktivnosti iz razpredelnice opravljenih vrtnarskih opravil.
6. V prostor opomba vpišite opažanja in rezultate, katerih ni bilo možno prikazati z razpredelnico in fotografijo.

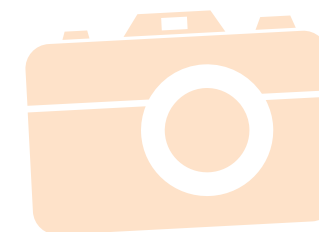
Vrtec/Šola:

Imena vrtnarjev zeliščnega vrta:

.....

.....

.....

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Šolsko leto:

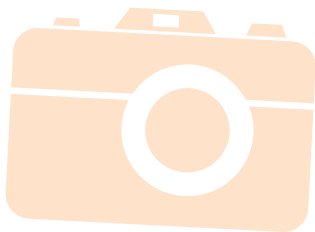
www.unicommerce.si

JANUAR

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Načrtovanje zeliščnega vrta.	
Skrb za zelišča v lončkih.	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:

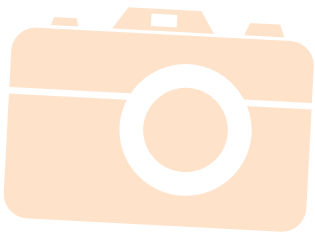
Datum: _____

FEBRUAR

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Redno pregledovanje rastlin v lončkih.	
Sajenje zelišč v lončkih.	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:

Datum: _____

MAREC

FISKARS®

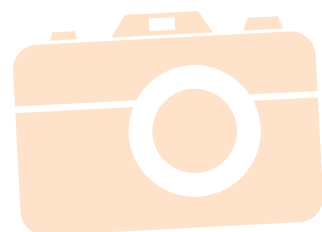
Najbolj me
razveseli, ko seme
končno vzkali!

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Odstranitev zastirk.	
Odstranitev olesenelih zelišč.	
Priprava gredic za setev.	

Zaščita – tuneli.	
Sajenje zeliščnih trajnic.	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

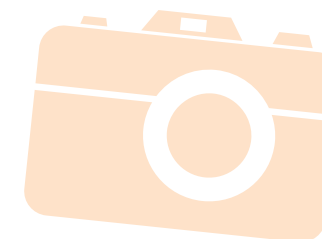
Opombe:

Datum:

APRIL

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Presajanje zelišč iz posod.	
Gnojenje s kompostom.	
Novo zasajanje zeliščnega vrta (PRAVI ČAS).	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

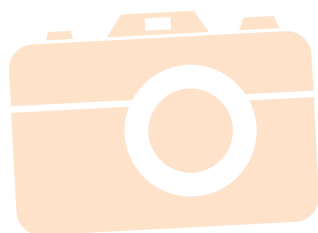
Opombe:

Datum:

MAJ

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Sajenje zelišč na prosto.	
Dodajanje lubja med zelišča.	
Obiranje trajnih zelišč.	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:

Datum:

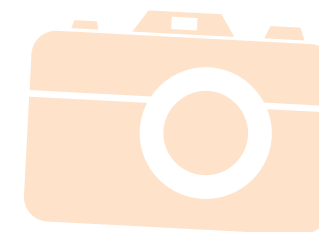

FISKARS®
Juhu, zunaj je že
toplo in rastlinice
rastejo!

JUNIJ

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Pobiranje listov melise, dišeče perle, vinske rutice ...	
Sušenje v senci.	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:

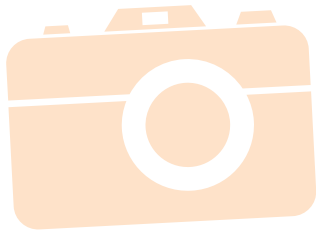
Datum:

JULIJ

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Nabiranje zeliščnih semen.	
Obrezovanje močno rastočih zelišč (meta, melisa ...).	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:
.....
.....
.....

Datum:

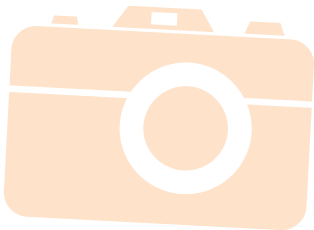
Poleti smo bolj žejni,
tudi rastlinice rabijo
več vode!

AVGUST

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Nabiranje zelišč (melisa, meta, origano, timijan, šetraj ...).	
--	--

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

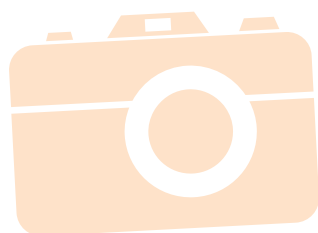
Opombe:
.....
.....
.....

Datum:

SEPTEMBER

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Zaščita občutljivih zelišč s tunelom.	
Sajenje trajnih zelišč.	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:

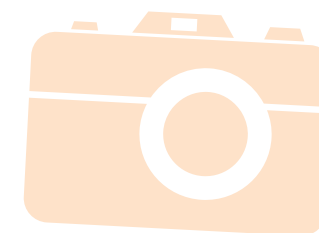
Datum:

OKTOBER

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Pobiranje vseh zelišč, ki ne prezimijo in jih hranimo.	
--	--

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

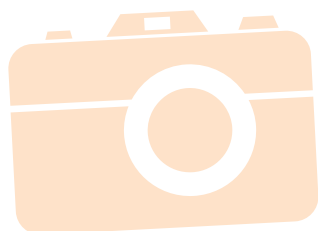
Opombe:

Datum:

NOVEMBER

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Presajanje zelišč v zabojnike (peteršilj, zelena ...)	
Postavitev zastirk na zeliščni vrt.	

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:

Datum:

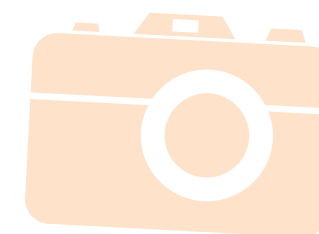
FISKARS®

Sem že pravi
mali mojster
vrtnar!

DECEMBER

Zapis opravljenih vrtnarskih opravil.

Sneg na rastlinah – skrb za zelišča v lončkih.	
---	--

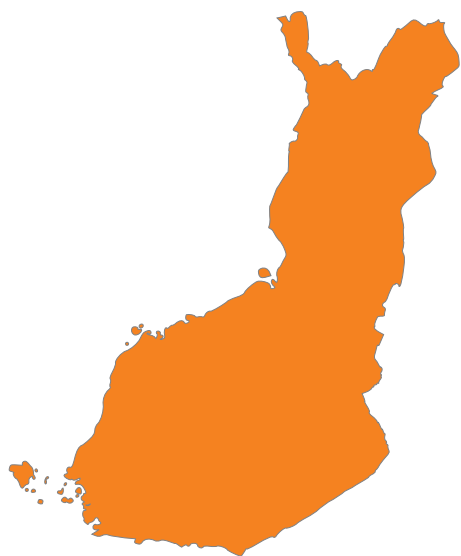

Fotografija o opravljeni aktivnosti.

Opombe:

Datum:

FISKARS®

FINSKA

Finci ji pravijo 'SUOMI'. Glavno mesto Finske so Helsinki, Finska pa je kar 16-krat večja od Slovenije. Če bi jo hoteli prepotovati, bi potrebovali precej več časa, kot potrebujemo za pot od Portoroža do Lendave.

KAJ IMATA SKUPNEGA SLOVENIJA IN FINSKA?

GOZDOVI: Slovenija se uvršča med najbolj gozdnate države na svetu. V Evropi je takoj za Švedsko in Finsko uvrščena na tretje mesto. Na Finskem pokrivajo gozdovi tri četrtine ozemlja in so pretežno iglasti, v Sloveniji pa manj kot dve tretjini. Tudi Finci se ukvarjajo z gozdarstvom in lesarstvom. V svetu so Finci zato poznani po svojih izdelkih iz kovine in lesa, pa tudi po tehničnih in elektronskih napravah, kot so prenosni telefoni Nokia. Tako na Finskem kot tudi pri nas smo imeli kovače, ki so v fužinah predelovali železo v uporabne kovinske predmete. Na Finskem je takrat Fiskars začel izdelovati vrtno orodje, pri nas pa so bili najbolj poznani žebjarji iz Kroepe.

JEZERA: V Sloveniji imamo 321 jezer, na Finskem pa jih je več kot 190.000. Toliko, da jih sploh ne zmorejo prešteti. Jezera, reke in močvirja na Finskem zavzemajo desetino ozemlja.

MORJE: Tako kot Slovenija ima morje tudi Finska. Seveda ga ima Finska, kot obmorska država, veliko več. Na njo mejijo Švedska, Norveška in Rusija, Estonija pa je njena morska sosedica. Finci imajo tudi ladjedelnice, kjer izdelujejo ledolomilce, tankerje, ladje in trajekte.

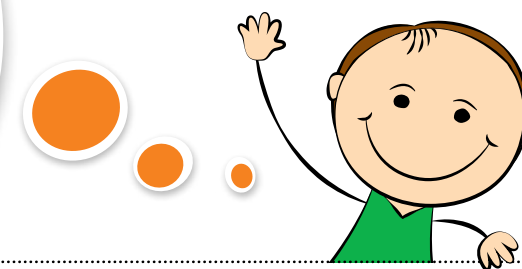
RAVNINE IN HRIBOVJA: V Sloveniji imamo poleg gorovja in hribovja tudi ravnine, nižine, planote in gričevja, Finska pa je pretežno ravna dežela. Hribovita je le njena pokrajina Laponska na meji z Norveško, kjer je večino časa sneg.

FINSKA ZASTAVA
IMA LE DVE BARVI- MODRO,
KI PREDSTAVLJA JEZERA, IN
BELO, KI PREDSTAVLJA
SNEG.

FISKARS®

Lončki, semena, malo
zemlje - in že začne se
sajenje!

ŽIVALSKI SVET: Na Finskem tako kot v naših gozdovih živijo rjavi medvedje, volkovi in risi, v močvirjih pa domujejo nadležni komarji. A na Finskem živita tudi los z lopatastimi rogovi iz družine jelenov in riba losos, ki jo cenimo v zdravi prehrani prav zaradi vsebnosti beljakovin, omega-3 maščob in vitamina D.

POLETJA IN ZIME: Poletja so na Finskem razmeroma topla, zime pa so dolge in ostre. Na Laponskem je običajna zimska temperatura -15 °C, če pa pritisne hud mraz, lahko temperatura pade tudi na -40 °C. Kjer koli nastane led, je mrzlo kot v hladilniku. To ni nič čudnega, saj več kot četrtina Finske leži v arktičnem krogu. Onkraj polarnega kroga se v decembrskih in januarskih dnevih pokaže sonce nad obzorje za največ nekaj minut.

RIBE IN DIVJAČINA: Slovenci radi jemo ribe, a ne tako pogosto kot Finci. RIBE so pravzaprav finska tradicionalna hrana. Radi imajo slastnega polnjenega lososa s sirom in zelišči, jedo pa tudi kaviar, zelenjavo in jelenje meso. V prehrani pogosto uporabljajo različne žitarice in sadje, še zlasti gozdne sadeže. Ena njihovih tradicionalnih jedi je pita z ribjim ali svinjskim mesom, najbolj zanimiva in hkrati tudi najbolj nenavadna jed pa je mämmi, ki jo za veliko noč pripravljajo že stoletja.

JEZIK: Priznajte, da se tujci, ki živijo pri nas, težko naučijo slovenskega jezika. Tudi finščina ni prav preprosta. Še najbolj je finski jezik soroden madžarščini in estonščini, pa tudi laponsščini. Laponska je dežela na skrajnem severu Finske, kjer živijo Samiji, to ljudstvo pa namesto finščine rajši uporablja svoj jezik – laponsščino. Prebivalci ob meji s Švedsko govorijo tudi švedski jezik.

PREBIVALSTVO: Finci so prav posebno zanimivi in pridni ljudje. Kot narod so se na današnjem ozemlju Finci naselili že pred štiri do pet tisoč leti. Finska ima več kot pet milijonov prebivalcev, to je 2,5-krat več, kot je nas Slovencev. Večina jih živi na jugu.

POMENLJIVA ZASTAVA IN GRB: Finska zastava ima le dve barvi – modro, ki predstavlja jezera, in belo, ki predstavlja sneg. V svoj grb in zastavo pa smo Slovenci vrisali Jadransko morje in Triglav.

FISKARS®

VRTNO ORODJE FISKARS

Sinonim za kakovost. Že od leta 1649. V majhni finski vasi Fiskars je leta 1649 gospod Peter Thorwöste za svojo fužino od mestnih oblasti dobil dovoljenje za proizvodnjo izdelkov iz železa

in kovine. V kovačnici so začeli izdelovati priročna rezila in razvijati nove oblike vrtnega orodja. Rezila so že takrat koristno uporabili za obrezovanje vrtnih in gozdnih rastlin, grmovnic in cvetja, ter tako poskrbeli za zdravo rast, razvoj in lepši videz rastlin.

En kovač konja kuje ... Iz fužin, kjer so nekaj topili železo, se je razlegalo udarjanje kladiv. Kovači so železo in druge kovine predelovali v različne uporabne predmete. Njihovo delo ni bilo lahko. Danes ta orodja izdelujejo posebne naprave in stroji.

Vrtno orodje potrebujemo povsod, v parkih, na vrtovih in balkonih, drevesnicah in nasadih, pri obdelavi lesa ter vzdrževanju zelenic in grmovnic. In prav Finci so že zgodaj začeli izdelovati raznolika vrtna orodja. Fiskars jih izdeluje že skoraj štiri stoletja.

Za obdelovanje zemlje uporabljamo večje **lopate** in manjše **lopatke, vile** ter večje in manjše **grablje**. Na vrtu nam največje težave povzroča plevel, zato ga je potrebno redno odstranjevati. Pri tem za rahljanje zemlje uporabljamo **vrtno motike** in **grabljice**.

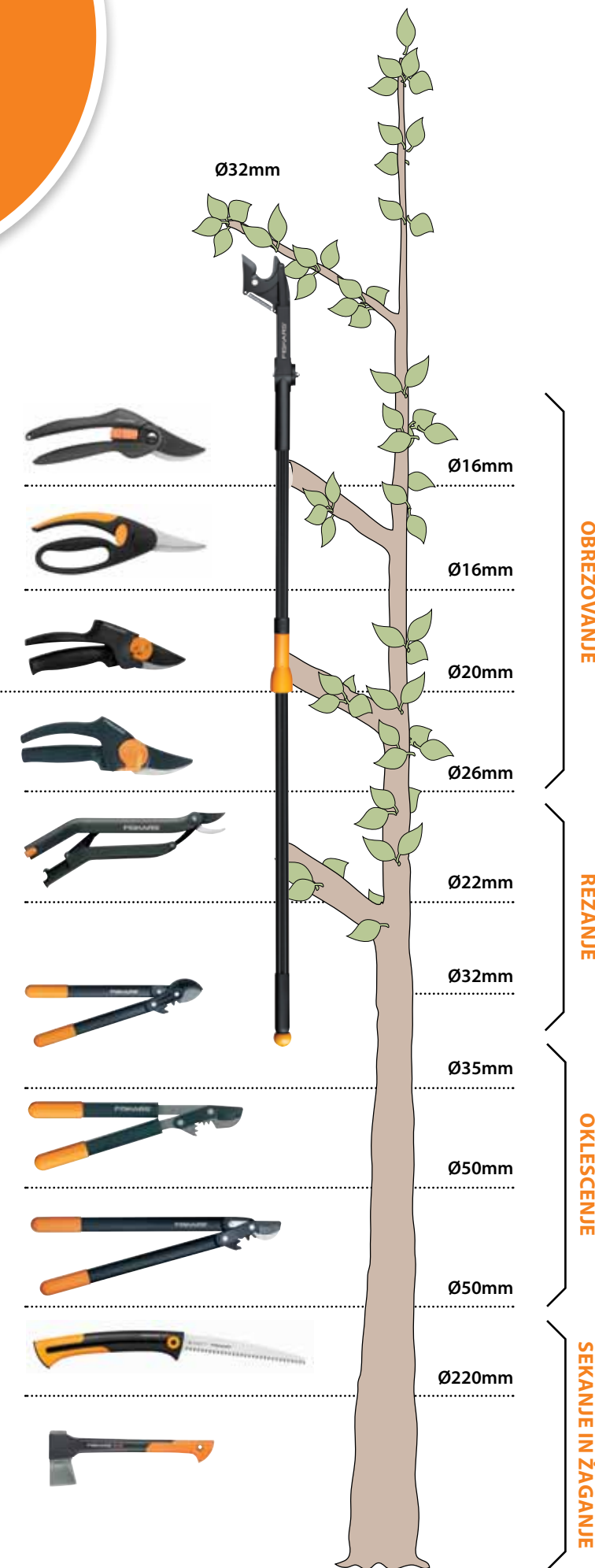
FISKARS®

Lopata, grablje, škarje in motika – izbira je zares velika!

Zagotovo vsi poznate izdelke za obdelavo lesa in obrezovanje dreves. Mednje sodijo **sekire, žage, noži, škarje** in druga rezila. A pazite – z njimi lahko rokujejo le odrasli!

Vrtnega orodja z različnimi rezili je res veliko vrst. V drevesnicah in nasadih bomo najpogosteje potrebovali **škarje za obrezovanje vej**. Tudi živo mejo moramo redno negovati in jo oblikovati s primernimi škarjami.

Tudi za lončnice z zelišči potrebujemo **priročne škarje**. Primerne so tudi za male otroške ročice. Za rastline na vrtu moramo lepo skrbeti. To velja tudi za zelenice.

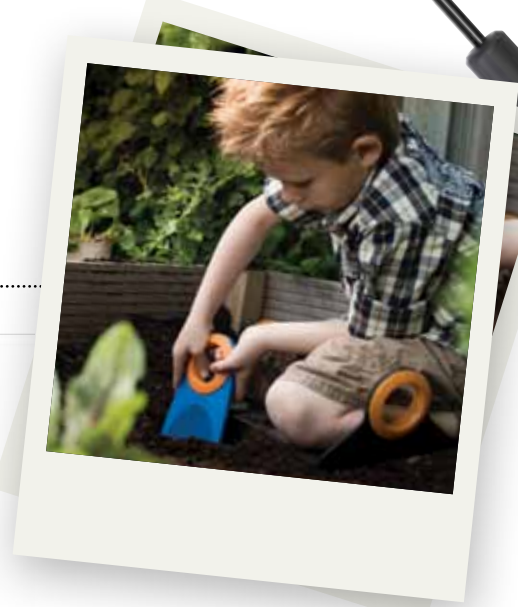
Ko vrtnarjenje postane užitek. Fiskars vrtno orodje je izdelano iz najbolj trpežnih in kakovostnih materialov. Orodja so še posebej lahka, zato boste z njimi hitro, spretno in lahkotno uredili vaš vrt. Fiskars izdeluje vrtna orodja za odrasle in otroke. Z njimi boste opravili tudi težja dela brez napora, napetosti in utrujenosti. In če boste vrtno orodje pravilno uporabljali in vzdrževali, zamenjava delov ali popravila sploh ne bodo potrebna.

GRABLJE: Fiskars grablje imajo posebej močne zobe za grabljenje. Z njimi običajno grabimo odpadlo listje.

MOTIKA: Fiskars motika je priročno vrtno orodje za kopanje ali okopavanje zemlje. Ročaji motike so daljši ali krajši.

Imenitna set škatla je namenjena hrambi vašega malega vrtnega orodja. V njej boste lahko shranili vse, kar boste potrebovali za delo na vrtu. Tudi rokavice.

Spomladi se rastline zbudijo in zacvetijo.

ŠKARJE: Fiskars vrtna škarje in škarje za živo mejo so orodje, ki ga potrebujemo za striženje, rezanje in obrezovanje vrtnih rastlin in grmovnic. Sestavljata jih dve rezili. Če se škarje skrhajo, jih je potrebno nabrusiti.

LOPATA, LOPATKA: Fiskars lopata je koristno vrtno orodje. Zasadimo jo v zemljo, da jo zajemamo in premetavamo. Lahko je okrogle ali koničaste oblike, njen ročaj pa je lahko daljši ali krajši. Z lopato lahko režemo ali obračamo zemljo.

Metla, grablje in lopate, to orodje je za vse junake. In po vsaki uporabi, orodje očisti in pospravi!

S kanglico zalivajmo zelišča, da se ne izsušijo.

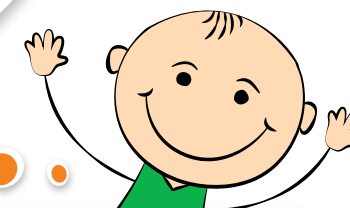
OBDELOVANJE VRTA

FISKARS®

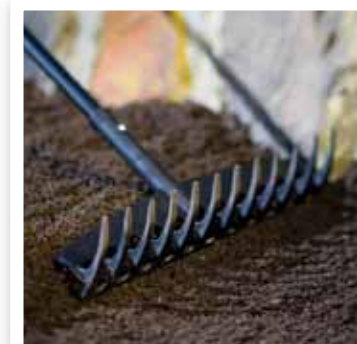
Vrtno orodje moramo
po vsaki uporabi skrbno
očistiti in shraniti.

ZELIŠČA

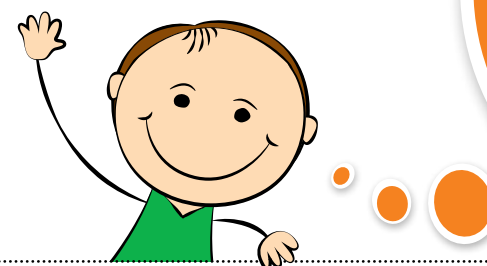

Zemljo za gojenje rastlin na vrtu ali v lončnicah pripravljamo načrtno. Vanjo sadimo sadike ali zasejemo semena. Za obdelovanje zemlje potrebujemo prava orodja. Z njimi rastlinam damo primerno obliko. Nekatera orodja imajo rezila, zato moramo pri njihovi uporabi še posebej paziti.

Zelišče je rastlina z neolesenelim stebлом, pri kateri nadzemni del ob koncu rasti navadno odmre. Ta zelišča uporabljamo kot začimbe. Poznamo travniška, zdravilna, aromatična in dišavna zelišča. Ta imenujejo tudi dišavnice. Gojimo jih v lončkih ali na vrtovih.

Narava je najlepše igrišče!
Igrajmo se ...

FISKARS®
Zeliščni vrt potrebuje
pridne roke, dobro orodje
in pravega vrtnarja!

Podjetje Unicommerce, d. o. o. s sedežem v Logatcu, na slovenskem trgu zastopa blagovne znamke STIHL, VIKING in FISKARS.

FISKARS®

FISKARS je finska blagovna znamka za vrhunsko ročno vrtno orodje. Na našem trgu je na voljo od leta 2008.

VIKING®

Vrtno orodje blagovne znamke VIKING iz Avstrije sestavljajo kosilnice, prezračevalniki trave, vrtni drobilniki, motokultivatorji in seveda tudi Viking otroški program.

STIHL®

Blagovno znamko STIHL Unicommerce uspešno zastopa že dve desetletji, pred tem pa so z izdelki oskrbovali tudi celotni jugoslovanski trg. Med najbolj poznanimi izdelki so njihove žageštilarice, ki so že od leta 1971 najbolj prodajane motorne žage na svetu. Unicommerce, d. o. o. uvaža izdelke Stihl pretežno iz še vedno družinskega nemškega podjetja Andreas Stihl AG&Co. KG iz Waiblingena, vodilnega podjetja v Skupini STIHL. Z napravami STIHL je Unicommerce opremil vzdrževalno ekipo planiške velikanke, bike centra na Pohorju in logaškega reli poligona, pa tudi oddelek gozdarstva in gozdarske mehanizacije Tehničnega muzeja Bistra. Med njihovimi varovanci sta letos tudi izvrstna slovenska športnika – Vasja Rupnik, biatlonec iz Logatca, in Filip Flisar, svetovni prvak v skikrosu iz Maribora.

Unicommerce prodaja izdelke preko svoje maloprodajne mreže pooblaščenih in strokovno usposobljenih trgovcev s servisom. Glavnino tvorijo mala družinska podjetja, ki so strokovno usposobljena za svetovanje in prodajo teh kakovostnih izdelkov, ter kmetijske zadruge. Za več informacij pogledajte na www.unicommerce.si oziroma se pozanimajte pri vašem lokalnem STIHL trgovcu!

UNICOMMERCE, d. o. o.
Obrtniška ulica 21, 1370 Logatec
info@unicommerce.si

**VSAK, KI IMA
RAD RASTLINICE,
JE LAHKO
VRTNAR.**

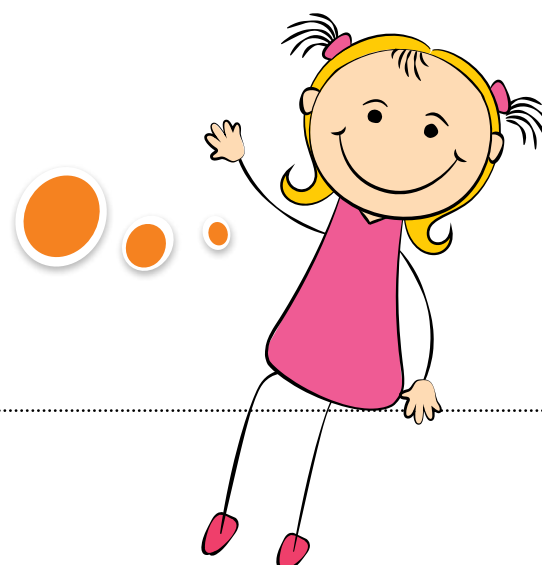
Viking
otroški
program

FISKARS®

SEZNAM NAJPOGOSTEJŠIH ZELIŠČ NA NAŠEM VRTU

- ALOJA
- RMAN
- AMERIŠKI SLAMNJAK
- ROŽMARIN
- ARTIČOKA
- ŠETRAJ
- BALDRIJAN
- ŠENTJANŽEVKA
- BAZILIKA
- SIVKA
- BAZILIKA GRMIČASTA
- SLEZENOVEC
- CITRONKA
- SMILJ
- DIŠEČA PERLA
- SRČNA MOČ
- DOBRA MISEL
- STRAŠNICA
- DROBNJAK
- TAVŽENTROŽA
- HERMELIKA
- TIMJAN VRTNI
- VINSKA RUTICA
- KAPUCINKA
- ŽAJBELJ
- KOMARČEK
- KOPER
- KOPRIVA
- KORIANDER
- KUMINA
- LUŠTREK
- MAJARON
- MATERINA DUŠICA
- MELISA
- META POPROVA
- MUŠKATNA KADULJA
- OGNJIČ
- OMAN
- PEHTRAN
- PELIN NAVADNI
- PLAHTICA
- RABARBARA

MOJI ZAČETKI

MOJ PRVI FISKARS®

Urejanje vrta skupaj z otroki je prav posebno doživetje. Poleg vzgoje rastlin jih odrasli lahko lažje in skozi igro učimo ljubiti naravo in njene darove. Fiskars je razvil vrtna orodja, ki otroke razveseljujejo in jim vzbujaajo veselje do dela, pa naj bo to sajenje, grabljenje listja ali pometanje stezic. Vrtnarjenje naj bo zato v veselje vsem članom družine. Otroci bodo naše znanje in spretnost hvaležno sprejeli in se naučili, kako živeti v sožitju z naravo.

Škatla za shranjevanje malega vrtnega orodja je namenjena otrokom, ki radi raziskujejo naravo in svet. V njej bodo našli vse koristne pripomočke za delo na vrtu.

MODRA ŠTEVILKA
080 88 23

FISKARS
www.unicommerce.si